

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9720/2539

นาง ลัด ดาวพรหรือสนม เรื่องจำยอม โจทก์ พันตรี สักวาฬ เรื่องจำยอม กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1474, ป.พ.พ. มาตรา 1475, ป.พ.พ. มาตรา 1495

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จำเลยที่ 1 จดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 2 ในขณะที่จำเลยที่ 1 เป็นสามีภริยา โดยชอบด้วยกฎหมายกับโจทก์ และการสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เป็นโมฆะก็ตามแต่ เมื่อในระหว่างที่จำเลยที่ 1 ชื่อที่พิพาทมายังไม่มีฝ่ายใดฟ้องให้การสมรสเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1495 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นที่บัญญัติว่าคำพิพากษาศาลเท่านั้นจะแสดงว่าการสมรสใดเป็นโมฆะแล้ว จึงต้องถือว่าการสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ยังมีอยู่ ที่พิพาทจึงเป็นที่ดินที่จำเลยที่ 1 ได้มาระหว่างสมรสกับทั้งโจทก์และจำเลยที่ 2 จึงเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ด้วย จำเลยที่ 2 ย่อมมีสิทธิลงชื่อเป็นเจ้าของรวมในโฉนดได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1475 โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนชื่อจำเลยที่ 2 ออกจากโฉนดที่ดินดังกล่าว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์จดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2500 ระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยามีสินสมรสเป็นที่ดิน 2 แปลงคือ ที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 และ 26079 ต่อมาจำเลยที่ 1 ได้ฉ้อฉลโจทก์ โดยจัดการให้จำเลยที่ 2 ร่วมลงชื่อในโฉนดที่ดินแปลงแรก กับให้จำเลยที่ 2 มีชื่อในโฉนดที่ดินแปลงที่ 2 เพียงผู้เดียวซึ่งโจทก์ในฐานะคู่สมรมีสิทธิในที่ดินดังกล่าวแปลงละกึ่งหนึ่ง การกระทำของจำเลยทั้งสองทำให้โจทก์เสียหาย ขอบังคับให้จำเลยที่ 1 ไปจัดการใส่ชื่อโจทก์ลงในที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 ในฐานะเป็นคู่สมรสของจำเลยที่ 1 ให้จำเลยทั้งสองเพิกถอนชื่อจำเลยที่ 2 ออกจากที่ดินแปลงดังกล่าว ณ สำนักงานที่ดิน หากจำเลยทั้งสองไม่ยอมไปจัดการขอให้ถือเอาคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาแทนกับให้จำเลยที่ 2 โดยการยินยอมของจำเลยที่ 1 ไปจัดการใส่ชื่อโจทก์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 26079 ในฐานะสินสมรส ส่วนของโจทก์ซึ่งมีอยู่กึ่งหนึ่ง ณ สำนักงานที่ดิน หากจำเลยที่ 2 ไม่ยอมไปจัดการ ขอให้ถือเอาคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาแทน จำเลยทั้งสองให้การในทำนองเดียวกันว่า โจทก์และจำเลยที่ 1 เคยจดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2500 แต่เมื่อประมาณ พ.ศ. 2519 ได้แยกกันอยู่ โดยโจทก์ได้ไปเสียจากถิ่นที่อยู่อันเป็นภูมิลำเนาไม่ไปมาหาสู่เยี่ยงสามีภริยากับจำเลยที่ 1 และจำเลยทั้งสองได้จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2520 แล้วอยู่กินด้วยกันตลอดมา จนถึงปัจจุบันได้ร่วมกันซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 โดยกู้เงินมาจากกองทัพบกที่ดินแปลงดังกล่าวจึงเป็นสินสมรสของจำเลยทั้งสองโจทก์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงไม่มีอำนาจฟ้อง ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 26079 นั้น จำเลยที่ 2 ได้นำทรัพย์สินส่วนตัวชื่อมาเพียงผู้เดียวจำเลยที่ 1 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย จำเลยทั้งสองได้ครอบครองที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันมา 11 ปีเศษ ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใส่ชื่อโจทก์ลงในที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 และ 26079 ตำบลลำปลาทิวอำเภอลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ร่วมกับจำเลยที่ 1 โดยปลอดจากภาระผูกพันใด ๆ และให้เพิกถอนชื่อ

จำเลยที่ 2 ออกไปจากที่ดินทั้งสองแปลง ณ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขามีนบุรี หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทน จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใส่ชื่อโจทก์ลงในที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 กับโฉนดเลขที่ 26079 ตำบลลำปลาทิว อำเภอลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ไม่เพิกถอนชื่อจำเลยที่ 2 ออกจากโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวนอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในชั้นนี้แต่เพียงว่า โจทก์มีสิทธิขอให้เพิกถอนชื่อจำเลยที่ 2 ออกจากโฉนดเลขที่ 26078 หรือไม่ ปัญหาข้อนี้เห็นว่าแม้จำเลยที่ 1 จดทะเบียนสมรสกับจำเลยที่ 2 ในขณะที่จำเลยที่ 1 เป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายกับโจทก์ และการสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เป็นโมฆะก็ตาม แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ที่ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 มาตรา 1495 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ขณะนั้นบัญญัติว่าคำพิพากษาศาลเท่านั้นจะแสดงว่าการสมรสใดเป็นโมฆะเมื่อในระหว่างที่จำเลยที่ 1 ชื่อที่ดินโฉนดเลขที่ 26078 มายังไม่มีฝ่ายใดฟ้องให้การสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เป็นโมฆะ จึงต้องถือว่าการสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ยังมีอยู่ ดังนั้นที่ดินแปลงดังกล่าวจึงเป็นที่ดินที่จำเลยที่ 1 ได้มาระหว่างสมรส ทั้งกับโจทก์และจำเลยที่ 2 จึงเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ด้วย จำเลยที่ 2 ย่อมมีสิทธิลงชื่อเป็นเจ้าของรวมในโฉนดเลขที่ 26078 ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1475 เมื่อเป็นเช่นนี้โจทก์จึงไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนชื่อของจำเลยที่ 2 ออกจากโฉนดเลขที่ 26078 ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

พิมล สมานิตย์ · สมชัย สายเชื้อ · กนก พรณรรักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/9720/2539>